

Global Security Initiative (GSI) เครื่องมือในการสร้างระเบียบโลกใหม่ของจีน?: wan:กบต้อวาเซียนแลไทย

บทนำ

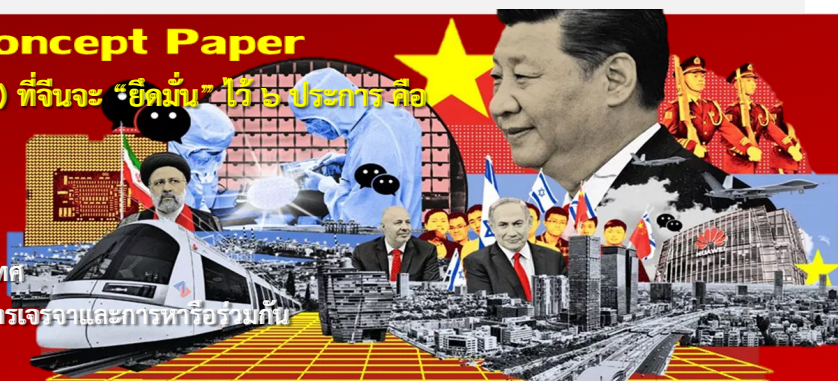
เมื่อวันที่ ๒๑ ก.พ.๖๖ กระทรวงการต่างประเทศของจีนได้เผยแพร่เอกสารแนวคิดข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper) เพื่อวางแนวทางที่เป็นระบบและมาตรการเชิงปฏิบัติมากขึ้นในการจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงทั่วโลก โดยกำหนดหลักการและแนวคิดหลัก (Core Concepts and Principles) ที่จีนจะ “ยึดมั่น” ไว้ ๖ ประการ คือ (๑) วิสัยทัศน์ของความมั่นคงร่วมกันที่ครอบคลุม มีความร่วมมือ และยั่งยืน (๒) เคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของทุกประเทศ (๓) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ (๔) ยึดมั่นในข้อกังวลด้านความมั่นคงที่สอดคล้องกับกฎหมายของทุกประเทศ (๕) แก้ไขความแตกต่างและข้อพิพาทระหว่างประเทศอย่างสันติผ่านการเจรจาและการหารือร่วมกัน และ (๖) การรักษาความมั่นคงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ (Traditional and Non-traditional)

พร้อมทั้งระบุถึง **ความร่วมมือที่จีนให้ความสำคัญ** ไว้ ๒๐ ประการ คือ (๑) สนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการสร้างและรักษาสันติภาพ (๒) ส่งเสริมการประสานงานและปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ และสร้างความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีเสถียรภาพ และการพัฒนาอย่างสมดุลร่วมกัน (๓) สนับสนุนระบอบการไม่แพร่ขยายอาวุธและป้องกันการแพร่กระจายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง จีนเรียกร้องให้หลีกเลี่ยงสงครามนิวเคลียร์และการแข่งขันสะสมอาวุธ (๔) ส่งเสริมการห้ามใช้อาวุธชีวภาพและอาวุธเคมีภายใต้อนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีการกล่าวถึงการควบคุมอาวุธเทคโนโลยีนิวเคลียร์และซีปนาวุธ (๕) สนับสนุนการยุติปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคผ่านการพูดคุยและการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา (๖) **สนับสนุนและปรับปรุงกลไกและสถาปัตยกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง และยึดมั่นในแนวทางการสร้างฉันทามติของอาเซียน เพื่อเสริมสร้างการเจรจาและความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศในภูมิภาค พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในพื้นที่ที่เกิดความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional Security Areas) ภายใต้กรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (Lancang-Mekong Cooperation: LMC) โดยดำเนินโครงการความร่วมมือที่เกี่ยวข้องภายใต้กองทุนพิเศษความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (LMC Special Fund) และมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตนำร่องสำหรับ GSI เพื่อร่วมกันปกป้องสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค** (๗) ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในตะวันออกกลาง (๘) สนับสนุนความพยายามของประเทศในแอฟริกาและองค์กรอนุภูมิภาคในการแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาค (๙) สนับสนุนประเทศในละตินอเมริกาและแคริบเบียนในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ระบุไว้ในคำประกาศให้ละตินอเมริกาและแคริบเบียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ (๑๐) สนับสนุนความพยายามของประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกเพื่อจัดการกับความท้าทายระดับโลก ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และสาธารณสุข (๑๑) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงทางทะเลระหว่างประเทศ (๑๒) เสริมสร้างบทบาทของสหประชาชาติในฐานะผู้ประสานงานกลางในการต่อสู้กับการก่อการร้ายทั่วโลก (๑๓) กระชับความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสาร (Information Security) (๑๔) เสริมสร้างการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Strengthen Biosecurity Risk Management) (๑๕) เสริมสร้างการกำกับดูแลความมั่นคงระหว่างประเทศเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) (๑๖) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านอวกาศและปกป้องระเบียบระหว่างประเทศในอวกาศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ (๑๗) สนับสนุนองค์การอนามัยโลกในการมีบทบาทนำในธรรมาภิบาลระดับโลกด้านสาธารณสุข (๑๘) ให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของโลก (๑๙) ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติด และ (๒๐) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและรักษาห่วงโซ่อุปทานและอุตสาหกรรมให้มีเสถียรภาพ

The Global Security Initiative Concept Paper

หลักการและแนวคิดหลัก (Core Concepts and Principles) ที่จีนจะ “ยึดมั่น” ไว้ ๖ ประการ คือ

- (๑) วิสัยทัศน์ของความมั่นคงร่วมกันที่ครอบคลุม ร่วมมือ และยั่งยืน
- (๒) เคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของทุกประเทศ
- (๓) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ
- (๔) ยึดมั่นในข้อกังวลด้านความมั่นคงที่สอดคล้องกับกฎหมายของทุกประเทศ
- (๕) แก้ไขความแตกต่างและข้อพิพาทระหว่างประเทศอย่างสันติผ่านการเจรจาและการหารือร่วมกัน
- (๖) การรักษาความมั่นคงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่

สำหรับรูปแบบและกลไกความร่วมมือ (Platforms and Mechanisms of Cooperation) ที่จีนจะใช้ในการขับเคลื่อน GSI คือ กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีจีนเป็นผู้นำ เช่น องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO) ความร่วมมือ BRICS การประชุมปักกิ่งเซี่ยงชานฟอรัม (Beijing Xiangshan Forum) การประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงสาธารณะระดับโลก (Global Public Security Cooperation Forum) และต่อไปจีนก็จะจัดการประชุมระดับสูงเกี่ยวกับ GSI เพื่อขับเคลื่อนและสื่อสารนโยบายในด้านความมั่นคง ส่งเสริมการเจรจาและความร่วมมือระหว่างรัฐบาล และสนับสนุนการทำงานร่วมกันในชุมชนระหว่างประเทศเพื่อจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงของโลก

บทวิเคราะห์

จะเห็นได้ว่า GSI คือ เครื่องมือหนึ่งที่จีนนำมาขับเคลื่อนเพื่อเชื่อมโยงแนวคิดของจีนกับประชาคมระหว่างประเทศนอกจากข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งมุ่งเน้นการให้การสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ผ่านทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการขจัดความยากจน ปรับปรุงสุขภาพของประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำอื่น ๆ ส่วน GSI ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่โลกและภูมิภาคต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

และเมื่อพิจารณาถึงลำดับความความร่วมมือที่จีนให้ความสำคัญจะเห็นได้ว่ามีภูมิภาคที่จีนให้ความสำคัญ พบว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่จีนให้ความสำคัญที่สุด โดยเอกสารแนวคิด GSI ระบุถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคแรกที่จีนให้ความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีพรมแดนติดกับจีนและตั้งอยู่ใจกลางภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งสหรัฐฯ ได้เข้ามามีบทบาทและสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น QUAD และ AUKUS กับประเทศพันธมิตรในภูมิภาคนี้ ทำให้จีนจะต้องให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากการระบุในเอกสารแนวคิด GSI ว่าจะส่งเสริมให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตนำร่องสำหรับ GSI

นอกจากนี้ยังมีภูมิภาคตะวันออกกลาง แอฟริกา ละตินอเมริกาและแคริบเบียน และประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกที่จีนระบุไว้ในเอกสารแนวคิด GSI ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเอกสารแนวคิด GSI ไม่ได้ระบุถึงความร่วมมือกับหลายภูมิภาค เช่น ยุโรป และไม่ได้อ้างถึงความร่วมมือกับสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นพันธมิตรที่สำคัญกับสหรัฐฯ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า GSI จะเป็นเครื่องมือทางการทูตและนโยบายการต่างประเทศของจีนในอนาคตที่จีนจะขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กับ BRI และ GDI ผ่านกลไกความร่วมมือที่สำคัญที่มีจีนเป็นผู้นำทั้ง SCO, BRICS, การประชุมความร่วมมือจีน-แอฟริกา (Forum on China Africa Cooperation: FOCAC) และความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าการขับเคลื่อนข้อริเริ่มระดับโลกที่จีนได้จัดตั้งขึ้นทั้ง BRI, GDI และ GSI นั้น เป็นความพยายามของจีนที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการสร้างสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงระดับโลกแบบใหม่ โดยการนำเสนอทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับประเทศต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วโลกที่ผันผวนเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน

จากสถานการณ์ดังกล่าว มีแนวโน้มที่บทบาทของจีนบนเวทีโลกจะเพิ่มมากขึ้น และท้าทายสหรัฐฯ ซึ่งเป็นมหาอำนาจของโลกมาโดยตลอด ตั้งแต่หลังสิ้นสุดสงครามเย็นที่จะต้องดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อแข่งขันกับจีนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การแบ่งขั้วแบบชัดเจนและทำให้ระบบการเมืองระหว่างประเทศมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอาเซียนและไทยซึ่งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะถูกแทรกแซงจากชาติมหาอำนาจที่จะใช้กลไกความร่วมมือต่าง ๆ ที่มีอยู่กดดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเลือกข้างมากขึ้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นเอกภาพของอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

๑. อาเซียนและไทยสามารถที่จะแสวงประโยชน์จากการแข่งขันของชาติมหาอำนาจทั้งสหรัฐฯ และจีน โดยใช้กลไกที่อาเซียนมีอยู่ในการสร้างความร่วมมือกับประเทศเหล่านั้น เช่น มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific: AOIP) ซึ่งเป็นเครื่องมือของอาเซียนในการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วแนวทางการขับเคลื่อนของ GSI และ AOIP เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในด้านความร่วมมือทางทะเลและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามมติของสหประชาชาติ รวมถึงกลไก ASEAN Plus One กรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ๑ ประเทศ ซึ่งมีทั้งสหรัฐฯ และจีนเข้าร่วมในกลไกดังกล่าว เพื่อรักษาซึ่งเอกภาพและความเป็นแกนกลางของอาเซียน

๒. ไทยและกองทัพควรแสวงประโยชน์จากประเด็นที่ GSI ให้ความสำคัญและเป็นความท้าทายต่อประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การพนันออนไลน์ แก๊งคอลเซ็นเตอร์ (Call Center Gang) ยาเสพติด ทั้งการสกัดสารตั้งต้นการผลิตยาเสพติดและเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดที่จะเข้ามาในประเทศไทย รวมถึงประเด็นที่จะต้องสร้างความร่วมมือในระยะยาวทั้งด้านพลังงานและความมั่นคงทางอาหาร

ข้อมูลอ้างอิง

Ministry of Foreign Affairs, the People's Republic of China . (2023). The Global Security Initiative Concept Paper. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjbxw/202302/t20230221_11028348.html

John S. Van Oudenaren. (2023). The Global Security Initiative: China Outlines a New Security Architecture. <https://jamestown.org/program/the-global-security-initiative-china-outlines-a-new-security-architecture/>

Henrick Tsjeng. (2023). China's Global Security Initiative: Implications for ASEAN . <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2023/03/IP23020-2.pdf?mibextid=Zxz2cZ>

PAK YIU. (2022). China's Global Security Initiative: Xi's wedge in the U.S.-led order. <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Asia-Insight/China-s-Global-Security-Initiative-Xi-s-wedge-in-the-U.S.-led-order>